

NORGES HØYESTERETT

Den 28. september 2017 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Matningsdal, Normann og Bull i

HR-2017-1844-U, (sak nr. 2017/1594), sivil sak, anke over dom:

A v/verger

(advokat Håkon Sætre Rasmussen)

mot

X kommune

(advokat Sverre Larhammer)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder spørsmål om avvisning av anke til Høyesterett på grunn av manglende rettslig interesse.
- (2) X kommune traff 26. januar 2016 vedtak om bruk av tvang og makt etter helse- og omsorgstjenesteloven § 9-5 tredje ledd bokstav b) og c) overfor A. Fylkesmannen i Møre og Romsdal stadfestet kommunens vedtak 14. juli 2016. Vedtaket ble klaget inn for Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker Møre og Romsdal, som ikke tok klagen til følge i vedtak 17. november 2017. A v/verger brakte deretter vedtaket inn for rettslig overprøving, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 9-12.
- (3) Sunnmøre tingrett avsa 16. mars 2017 dom med slik slutning:
  - "1. **Klagen tas til følge for den del av fylkesnemndas vedtak av 17.11.2016 som gjelder tiltak 3 Bruk av barnesikring i bil. Tiltak 3 Bruk av barnesikring i bil oppheves.**
  2. **Klagen tas ikke til følge for de deler av fylkesnemndas vedtak av 17.11.2016 som gjelder:**
    - Tiltak 1 Skjerming i bil,**
    - Tiltak 2 Bilbelte som tenestemottakeren sjølv ikkje kan ta av,**
    - Tiltak 4 Kortvarig låsing av verdandør og ytterdør på dagtid, og**
    - Tiltak 9 Låsing av port på uteområde.**

For disse tiltak stadfestes fylkesnemndas vedtak."

- (4) A v/verger anket dommen til Frostating lagmannsrett, som 12. juli 2017 avsa dom med slik slutning:

"Anken forkastes."

- (5) A v/verger har anket dommen til Høyesterett. Det er i korthet gjort gjeldende at det foreligger rettslig interesse for en videre overprøving av lagmannsrettens dom, jf. tvisteloven § 36-1 andre ledd. Som materiell anførsel er det gjort gjeldende at kommunen har forsømt sin plikt til å utrede alternativer til bruk av tvangen, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 9-5 første ledd. Det er lagt ned slik påstand:

"1. Anken fremmes.

2. Vedtak om bruk av tvang og makt mot A opphører straks."

- (6) X kommune har i tilsvaret gjort gjeldende at saken ikke reiser prinsipielle spørsmål og at ankende part ikke har rettslig interesse i å få prøvd vedtaket. Det er lagt ned slik påstand:

Prinsipalt:

Anken nektes fremmet.

Subsidiært:

Anken avvises.

Atter subsidiært:

Anken forkastes."

- (7) Høyesteretts ankeutvalg bemerker:

- (8) Helse- og omsorgstjenesteloven § 9-12 første ledd første punktum fastsetter at vedtak i klagesak etter § 9-11 andre ledd kan bringes inn for tingretten etter reglene i tvisteloven kapittel 36. Om overprøvingsadgangen fastsetter tvisteloven § 36-1 andre og tredje ledd:

"Søksmål etter reglene her kan ikke reises etter at vedtaket er falt bort. Faller vedtaket bort etter at det er krevd rettslig prøving, heves saken.

Ny rettslig prøving kan bare skje etter at saken på nytt er behandlet administrativt."

- (9) Det aktuelle vedtaket ble truffet 26. januar 2016. Etter helse- og omsorgstjenesteloven § 9-7 fjerde ledd skulle vedtaket oversendes fylkesmannen for godkjenning. Fylkesmannens vedtak ble truffet 14. juli 2016. Det aktuelle vedtaket kunne etter lovens § 9-7 andre ledd andre punktum "treffes for inntil tolv måneder om gangen". Virketiden regnes fra det tidspunktet fylkesmannen godkjente det, jf. Rundskriv fra Helsedirektoratet – IS-2015-10 side 5. Dette innebærer at virketiden var utløpt da anken ble erklært 8. august 2017.

- (10) Tvisteloven § 1-3 andre ledd fastsetter at "[d]en som reiser saken, må påvise et reelt behov for å få kravet avgjort i forhold til saksøkte. Dette avgjøres ut fra en samlet vurdering av kravets aktualitet og partenes tilknytning til det". Hensett til at vedtakets virketid er utløpt, har

ankeutvalget etter dette kommet til at anken må avvises. At det nå er truffet nytt vedtak, endrer ikke dette standpunktet. Det er det nye vedtaket som i tilfelle må undergis rettslig prøving.

- (11) Denne løsningen er for øvrig klart forutsatt i forarbeidene til tvisteloven § 36-1, jf. Ot.prp. nr. 51 (2004–2005) side 500 sammenholdt med side 346. På side 346 uttales det at "[t]vistemålsutvalget tar også særskilt opp spørsmålet om rettens behandling av saker der tvangen opphører etter at sak er anlagt. Etter gjeldende praksis skal saken i slike tilfeller avvises eller heves". I de særlige motivene til § 36-1 på side 500 uttales det deretter at andre ledd første punktum er "en lovfesting av gjeldende praksis".
- (12) Anken må etter dette avvises.
- (13) Avgjørelsen er enstemmig.

SLUTNING :

Anken avvises.

Kristin Normann
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Henrik Bull
(sign.)

Riktig utskrift: